

Konferencja inauguruje projekt What the FEJK | NCKF w EC1 Łódź uruchamia program pod patronatem ministra kultury i dziedzictwa narodowego

Jak rozpoznać zmanipulowany obraz? Jak sprawdzić wiarygodność informacji? W jaki sposób montaż, dźwięk lub kontekst mogą zmienić znaczenie przekazu? Odpowiedzi na te pytania będą szukać uczestnicy What the FEJK, nowego ogólnopolskiego programu edukacji medialnej i przeciwdziałania dezinformacji realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury Filmowej w „EC1 Łódź – Miasto Kultury” w Łodzi. Program został oficjalnie zainaugurowany podczas konferencji prasowej 27 sierpnia 2026 roku w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie. Pierwsze zajęcia dla uczniów rozpoczną się 17 września.

Konferencja prasowa inauguruje What the FEJK odbyła 27 sierpnia 2026 roku o godz. 9:30 w sali konferencyjnej im. Tomasza Merty w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie.

W konferencji udział wzięły:

- Marta Cienkowska, ministra kultury i dziedzictwa narodowego;
- Hanna Zdanowska, prezydent Łodzi;
- Małgorzata Kilian-Grzegorzczak, założycielka i prezeska Stowarzyszenia Demagog, partnera programu;
- Monika Głowacka, zastępczyni dyrektora EC1 ds. Narodowego Centrum Kultury Filmowej.

Konferencję poprowadził Piotr Jędrzejowski, rzecznik prasowy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podczas konferencji poruszone zostały kwestie znaczenia edukacji medialnej z perspektywy państwa i roli instytucji kultury w rozwijaniu kompetencji potrzebnych młodym ludziom. Przedstawiony został również praktyczny model działania What the FEJK, jego oferta dla szkół oraz możliwości Narodowego Centrum Kultury Filmowej jako miejsca łączącego edukację filmową, medialną i cyfrową.

Nikt nie jest całkowicie odporny na dezinformację

What the FEJK powstał w odpowiedzi na coraz większą skalę dezinformacji oraz szybki rozwój technologii umożliwiających tworzenie i przekształcanie treści audiowizualnych. Powszechny dostęp do narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji sprawia, że stworzenie realistycznego, sfałszowanego obrazu, nagrania głosu czy materiału wideo staje się łatwiejsze, a ocena ich wiarygodności wyłącznie na podstawie tego, co widzimy lub słyszymy – coraz trudniejsza.

Program skierowany jest do **uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych**. Celem What the FEJK jest wyposażenie dzieci i młodzieży w narzędzia pozwalające samodzielnie oceniać wiarygodność przekazu: sprawdzać jego autora i źródło, analizować kontekst, docierać do materiałów pierwotnych, porównywać informacje oraz świadomie korzystać z nowych technologii.

„Nowe technologie pozwalają dziś tworzyć treści, których wiarygodność coraz trudniej zweryfikować. Granica między informacją a manipulacją, generowaną szybko, tanio i z olbrzymią łatwością przez AI, staje się coraz trudniejsza do rozpoznania, ale też coraz bardziej powszechna. Dlatego tak ważne jest, żeby na możliwie wczesnym etapie przygotowywać ludzi do rozpoznawania, diagnozowania i reagowania na dezinformację i manipulację; żeby pokazywać im jak powstaje przekaz i jak działają mechanizmy wpływu. Program What the FEJK odpowiada właśnie na tę potrzebę - uczy weryfikowania źródeł, rozpoznawania manipulacji i rozumienia, jak obraz, dźwięk, narracja, kontekst i montaż wpływają na znaczenie przekazu. Nie wskazuje młodym ludziom, które informacje są prawdziwe, ale daje im kompetencje i narzędzia do tego, żeby sami mogli to ocenić”, zauważa **ministra kultury i dziedzictwa narodowego Marta Cienkowska**.

Program rozwija kompetencje medialne i cyfrowe, krytyczne myślenie, umiejętność weryfikowania źródeł i analizowania informacji oraz odpowiedzialność za tworzenie i rozpowszechnianie treści.

Jak podkreśla **Małgorzata Kilian-Grzegorzczuk, założycielka i prezeska Stowarzyszenia Demagog**: „Dezinformacja to dziś jedno z największych wyzwań, z jakimi mierzy się nasze społeczeństwo. Nikt nie jest na nią całkowicie odporny. Dlatego tak ważna jest edukacja i zachęcanie do wyrabiania sobie nawyku weryfikacji – sprawdzania źródła, autora i kontekstu, a także konfrontowania informacji z innymi, niezależnymi źródłami.”

Od filmowego dziedzictwa do kompetencji przyszłości

Program realizowany jest w Narodowym Centrum Kultury Filmowej w Łodzi. To właśnie film i kultura audiowizualna stają się punktem wyjścia do rozmowy o tym, w jaki sposób powstaje przekaz i jak można wpływać na jego odbiór.

Znaczenie informacji zależy nie tylko od przedstawionych faktów. Może zmieniać się wraz z wyborem kadru, kolejnością ujęć, montażem, muzyką, intonacją, komentarzem, kostiumem czy kontekstem. Mechanizmy te mają znacznie dłuższą historię niż media społecznościowe, deepfeiki czy generatywna sztuczna inteligencja. Dlatego What the FEJK łączy wiedzę o historii filmu i propagandy ze współczesnymi narzędziami cyfrowymi.

Hanna Zdanowska, prezydent Łodzi, podkreśla: „Łódź od wielu dekad jest polską stolicą filmu, ale dziś wykorzystujemy to dziedzictwo, by odpowiadać na nowe wyzwania. Młodzi ludzie codziennie mierzą się z dezinformacją, manipulacją i treściami tworzonymi przez sztuczną inteligencję, dlatego umiejętność świadomego odbioru mediów staje się jedną z najważniejszych kompetencji przyszłości. Cieszę się, że właśnie w Łodzi, w Narodowym Centrum Kultury Filmowej, powstaje ogólnopolski program, który daje młodzieży konkretne narzędzia do rozpoznawania manipulacji.”

I dodaje: „What the FEJK pokazuje też, jak wiele może dać połączenie samorządowej instytucji kultury, edukacji i nowoczesnych technologii. Chcemy, żeby uczniowie z całej Polski przyjeżdżali do Łodzi nie tylko poznawać historię kina, ale także uczyć się, jak świadomie poruszać się we współczesnym świecie mediów. To kolejny dowód, że nasze filmowe dziedzictwo może być narzędziem budowania kompetencji przyszłości.”

Nauka o dezinformacji w praktyce

Podstawą What the FEJK jest nauka poprzez doświadczenie. Uczniowie nie tylko poznają definicje związane z dezinformacją, ale analizują konkretne przekazy, weryfikują źródła, pracują z obrazem i dźwiękiem, poznają mechanizmy manipulacji oraz w kontrolowanych warunkach tworzą przykładowe zmanipulowane materiały, aby następnie samodzielnie je rozpoznać i zdemaskować.

Program został zbudowany wokół trzech uzupełniających się formatów:

What the FEJK TALKS łączy prelekcję tematyczną z projekcją filmu, który staje się punktem wyjścia do rozmowy o dezinformacji i manipulacji.

What the FEJK CLASS wykorzystuje wystawę stałą „Kino Polonia” w NCKF. Uczestnicy poznają na niej historię propagandy, cenzury, kreowania wizerunku i manipulowania przekazem w polskiej kinematografii.

What the FEJK LAB to praktyczne warsztaty realizowane w profesjonalnych studiach Narodowego Centrum Kultury Filmowej. Uczniowie będą pracować m.in. w studiu telewizyjnym, dźwiękowym, studiu efektów specjalnych oraz pracowni animacji i charakteryzacji. Poznają mechanizmy manipulowania materiałem newsowym, wpływ montażu i muzyki na odbiór wypowiedzi, zagadnienia związane

z klonowaniem głosu i twarzy, treściami generowanymi przez AI, VR, a także kreowaniem wizerunku poprzez kostium czy karykaturę.

Scenariusze zajęć są dostosowywane do wieku i poziomu edukacyjnego uczestników. Szkoły mogą korzystać z pakietów łączących trzy aktywności w różnych konfiguracjach: prelekcję, kino i warsztat; prelekcję, kino i wystawę lub prelekcję, wystawę i warsztat. Koszt udziału ucznia w jednym pakiecie wynosi **20 zł**, a nauczyciela lub opiekuna **1 zł**.

Dlaczego NCKF?

Narodowe Centrum Kultury Filmowej posiada zarówno zaplecze technologiczne, jak i kompetencje pozwalające pokazać młodym ludziom cały proces powstawania przekazu audiowizualnego.

„What the FEJK jest naturalnym rozwinięciem misji Narodowego Centrum Kultury Filmowej. Chcemy wykorzystywać wiedzę o filmie nie tylko do opowiadania o historii kina, ale także do rozmowy o tym, jak dziś funkcjonuje obraz i jak wpływa na nasze decyzje. Rolą instytucji kultury jest nie tylko udostępnianie treści, lecz również wyposażanie odbiorców w narzędzia, które pomagają je świadomie interpretować. W przypadku młodych ludzi ta kompetencja staje się dziś szczególnie ważna”, zaznacza **Monika Głowacka, zastępczyni dyrektora EC1 ds. Narodowego Centrum Kultury Filmowej**.

NCKF dysponuje profesjonalnymi studiami telewizyjnymi, dźwiękowymi, animacji, charakteryzacji, efektów specjalnych i postprodukcji, trzema doskonale wyposażonymi salami kinowymi oraz dwoma wystawami stałymi, w tym „Kino Polonia”, największą w Polsce wystawą poświęconą historii polskiej kinematografii. Najważniejszym zasobem Centrum jest jednak zespół filmowców, edukatorów i medioznawców posiadających doświadczenie w pracy z kulturą audiowizualną i grupami szkolnymi.

Takie połączenie pozwala przejść od teorii do doświadczenia: pokazać, jak powstaje przekaz, jak zmienia się jego znaczenie pod wpływem konkretnych zabiegów, a następnie jak taki materiał analizować i weryfikować.

Program na lata 2026–2028

Pierwsze zajęcia What the FEJK rozpoczną się w Narodowym Centrum Kultury Filmowej **17 września 2026 roku**. Program będzie rozwijany do 2028 roku i kierowany do szkół z całej Polski.

Zajęcia stacjonarne są jednym z elementów przedsięwzięcia. Jego cyfrowym zapleczem będzie strona **wtfejk.pl**, gdzie publikowane będą materiały edukacyjne przeznaczone dla uczniów i nauczycieli, rozmowy z ekspertami, nagrania oraz baza wiedzy dotycząca dezinformacji i świadomego odbioru mediów.

Program What the FEJK został objęty honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Marty Cienkowskiej oraz honorowym patronatem Prezydent Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej. Partnerami What the FEJK są Telewizja Polska, Stowarzyszenie Demagog, Sprawdzam to oraz Narodowe Centrum Kultury. W realizację programu zaangażowani są również eksperci zajmujący się dezinformacją, fact-checkingiem, edukacją medialną, sztuczną inteligencją i nowymi technologiami. **Lista nie jest zamknięta i stale poszukujemy partnerów do budowania koalicji działania przeciw dezinformacji.**

Szczegółowe informacje dotyczące programu, oferty edukacyjnej i zapisów będą dostępne na stronie **wtfejk.pl** od 27 sierpnia 2026. **Embargo informacyjne obowiązuje do 27 sierpnia 2026 roku.**

Wszystkich zainteresowanych tematem zapraszamy do kontaktu z EC1 Łódź.

Kontakt z mediami:

Wiktor Lewandowski

Specjalista w Dziale Promocji i Komunikacji

„EC1 Łódź – Miasto Kultury” w Łodzi

tel.: 506 286 756

e-mail: wiktor.lewandowski@ec1lodz.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PATRONAT HONOROWY:

PARTNERZY:

